

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА

Београд, 25. 2. 2025.

На основу Одлуке Изборног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду бр. 3506/1 од 27. 11. 2024. године именоване смо за чланице Комисије за припрему извештаја о кандидатима који су се пријавили на конкурс за избор асистента за ужу научну област Германистика, предмет Дидактика и методика наставе немачког језика, који је објављен у листу „Послови“ бр. 1122 од 11. децембра 2024. године. Комисија има част да Изборном већу Филолошког факултета поднесе следећи

ИЗВЕШТАЈ

На конкурс за избор асистента за ужу научну област Германистика, предмет Дидактика и методика наставе немачког језика, пријавила се једна кандидаткиња, Данијела Врањеш, мастер филолошких наука.

Кандидаткиња је уз пријаву на конкурс приложила следећу документацију: табеларну биографију с библиографијом, објављене радове, оверену фотокопију дипломе о завршеним основним академским студијама, фотокопију додатка дипломи основних академских студија, оверену фотокопију дипломе о завршеним мастер академским студијама, фотокопију додатка дипломи мастер академских студија, уверење о статусу студента на докторским академским студијама на Филолошком факултету Универзитета у Београду, уверење о положеним испитима на докторским академским студијама, оверену фотокопију Извода из матичне књиге рођених, оверену фотокопију Уверења о држављанству. Комисија констатује да је кандидаткиња поднела потребну и релевантну документацију за конкурисање на наведено радно место.

Данијела Врањеш је рођена 7. 11. 1995. године у Новом Саду, завршила је Карловачку гимназију, а дана 23. јуна 2018. окончала је основне академске студије на Филолошком факултету Универзитета у Београду, с просечном оценом 9,57, стекавши стручни назив дипломирани професор језика и књижевности. Мастер студије на Филолошком факултету Универзитета у Београду уписала је академске године 2018/19, завршивши их с просечном оценом 10 (десет), дана 28. септембра 2019. одбраном мастер рада под називом *Текстуална кохерентност и кохезија у радовима студената прве и треће године студија*, пред комисијом у саставу проф. др

Оливера Дурбаба (ментор), проф. др Јелена Филиповић и проф. др Јелена Костић Томовић. Докторске студије на Филолошком факултету Универзитета у Београду уписала је у академској години 2019/2020.

Од марта 2019. године запослена је на Катедри за германистику Филолошког факултета, где је у својству лектора држала вежбе из предмета *Савремени немачки језик – главни предмет* на првој и другој години студијске групе за Немачки језик и књижевност Филолошког факултета на програму *Језик, књижевност, култура*. У последње три академске године држи и вежбе на предмету *Дидактика и методика наставе немачког језика 1-2*. За асистента за ужу научну област Германистика, предмет Дидактика и методика наставе немачког језика, бирана је марта 2022. године.

Заједно с колегиницама с Катедре за германистику примењује нови наставни курикулум за предмете *Савремени немачки језик 1-8*, конципиран на идеји развијања интегрисаних вештина немачког језика, у складу са Заједничким европским оквиром за живе језике. У периоду реализације хибридног модела наставе, који укључује комбинацију традиционалне и онлајн наставе, од марта 2020. године била је активна у осмишљавању нових метода, техника и стратегија наставног рада, као и у конципирању, спровођењу и реализацији парцијалних провера знања путем мудл платформе.

Кандидаткиња се стручно усавршава у области дидактике и методике наставе немачког језика. Досад је учествовала на следећим стручним семинарима и конференцијама:

1. 11–13. 10. 2024. New Trends in Language Teaching and Learning (Солун, Грчка).
2. 12–16. 6. 2024. International Conference on Language and Social Psychology (Талин, Естонија).
3. 10–12. 5. 2024. Languages, education and artificial intelligence (Аристотелов универзитет, Крит, Грчка).
4. 30. 9.–1. 10. 2023. Савремени токови у изучавању језика, књижевности и културе (Филолошки факултет, Београд).
5. 6–7. 10. 2023. Teaching Languages and Cultures in the Post-Method Era: New Insights and Innovations (Филозофски факултет, Ниш).
6. 1–3. 6. 2023. Образовање у доба пандемије COVID-19: искуства и поуке (Учитељски факултет, Београд):
7. 10-11. 11. 2021. SOEGV-Online-Tagung .
8. 6. 11. 2021. – Bosnisch-herzegowinische Deutschlehrertagung (Мостар, БиХ, онлајн).

9. 22-23. 10. 2021. – Загребачки преводилачки сусрет, Друштво хрватских књижевних преводилаца (Загреб, Хрватска, онлајн).
10. 19-21. 5. 2021. – New Trends in Foreign Language Teaching (Универзитет у Гранади, Шпанија, онлајн).
11. 14-17. 4. 2021. – Digital Transformation in Culture and Education (Национална библиотека Србије, Београд, онлајн).

Данијела Врањеш је нарочито заинтересована за активности усмерене ка развијању и унапређивању писаног изражавања на страном језику уопште, а посебно немачког језика као страног, у циљу елиминисања препрека због којих многи ученици и студенти не успевају да овладавају вештином писања на задовољавајућем нивоу. Из те области је одбранила мастер рад, а истраживања наставља и развија и даље, у оквиру дисертације на којој ради последњих година, с фокусом на когнитивним процесима у процесу писања на страном језику и њиховом утицају на развој вештине писања на немачком као страном језику.

Данијела Врањеш је објавила следеће радове:

1. Врањеш, Д. 2019. Текстуална кохерентност и кохезија у радовима студената прве и треће године германистике. *Живи језици* 39(1), 45-68. DOI: <https://doi.org/10.18485/zivjez.2019.39.1.2> (M53)

Овај рад је настао као сажетак мастер рада ауторке. Циљ анализе представља испитивање присутности кохезивних средстава у текстовима студената и одређивање нивоа њихове текстуалне компетенције на основу критеријума кохерентности. За потребе истраживања спроведена је корпусна анализа писмених испита студената прве и треће године студија германистике на Филолошком факултету Универзитета у Београду у академској 2018/19. години. Резултати анализе показују да текстуална језичка компетенција студената на првој години одговара нивоу Б1 Заједничког европског оквира, док је иста компетенција код студената треће године на нивоу Ц1.1. На основу добијених резултата закључује се да разлика у нивоима текстуалне језичке компетенције између прве и треће године износи скоро цела два нивоа.

2. Врањеш, Д. 2018. Лужички Срби – Словенска мањина у Немачкој (превод). У: *Стазама славистике*. Зборник радова објављених у Политици у циклусу У сусрет Конгресу слависта, фебруар-август 2018. Београд: Савез славистичких друштава Србије.
3. Врањеш, Д. 2021. Ставови студената германистике о присуству интеркултурних елемената у универзитетској настави немачког као страног језика. *Живи језици* 41(1), 161-174. <https://doi.org/10.18485/zivjez.2021.41.1.9>

Предмет Савремени немачки језик представља централни део наставе савременог немачког језика у оквиру модула Језик, књижевност, култура на Катедри за германистику, на основним студијама Филолошког факултета Универзитета у Београду. Будући да су језик и култура нераскидиво повезани, студенти би током студија путем овог предмета требало да стекну увид не само у културу земље чији језик уче, већ и у културу своје матичне земље. Циљ овог рада јесте да истражи у којој мери су интеркултурни садржаји интегрисани у наставу на предмету Савремени немачки језик. Истраживање је усмерено ка студентским проценама о присутности културних елемената у настави, а у ту сврху је креиран посебан упитник. На крају рада дати су предлози за унапређење силабуса овог предмета.

4. Врањеш, Д. 2021. Критички осврт на досадашња истраживања кохезије и кохеренције у учењу страног језика. *Примењена лингвистика* 22.

<https://doi.org/10.18485/primling.2021.22.4>

Према Заједничком европском референтном оквиру, вештина писања представља једну од четири кључне вештине у процесу учења страног језика, заједно са говором, разумевањем усменог и разумевањем писаног текста. Успешност писања у великој мери зависи од кохезије и кохеренције. Оне играју пресудну улогу у разликовању језичког садржаја који може бити сматран текстом од оног који то није. Бројна истраживања указују на значај ових појмова у настави и учењу страног језика. Овај рад се бави анализом и упоређивањем досадашњих истраживања на ову тему, с циљем да пружи импликације како за наставу писања, тако и за потенцијална будућа истраживања кохезије и кохеренције.

5. Vranješ, D. 2022. Digital literacy among bachelor students at the Faculty of Philology, University of Belgrade, as a prerequisite for information, media and communication literacy. In: J. R. Guijarro Ojeda & R. Ruiz Cecilia (Ed.): *Research and Innovation in Foreign Language Teaching: A Global Perspective*. Valencia: tirant humanidades.

Рад истражује различите аспекте дигиталне писмености, наглашавајући њен значај у савременом друштву. У раду се наглашава да дигитална писменост представља више од пуких техничких вештина; она укључује критичко размишљање, решавање проблема и етичке аспекте при коришћењу дигиталних алата. У раду се разматра како дигитална писменост омогућава појединцима да разумеју, процењују и одговорно креирају дигитални садржај, што је кључно у образовном и професионалном контексту. Будући да је дигитална писменост неопходна компетенција како за ученике, тако и за наставнике, јер им омогућава да адекватно рукују дигиталним информацијама, процењују њихову веродостојност и ефикасно комуницирају путем

дигиталних платформи, рад приказује истраживање процене студената Филолошког факултета Универзитета у Београду о сопственој дигиталној писмености. Резултати истраживања посматрани су из перспективе дигиталне писмености као предиспозиције за информациону, медијску и комуникативну писменост у 21. веку. На крају се закључује да је дигитална писменост основна вештина за пуноправно учешће у модерном друштву и да је неопходно њено непрекидно развијање како би се ишло у корак са технолошким напретком.

6. Vranješ, D. 2023. Die Herausforderungen des praktischen Fremdsprachenunterrichts im digitalen Umfeld und einige Lösungsvorschläge. In: M. Hornáček Banášová (Hrsg.): *Digitaler Unterricht im Bereich der Hochschulgermanistik*. Trnava: Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave.

Пандемија вируса корона условила је потпуно премештање образовног процеса у онлајн окружење. Да би било могуће спровести наставу онлајн, било је потребно да и ученици и наставници развију одређене дигиталне вештине. Наведени рад има за циљ да на основу личног искуства, рефлексije и извештаја других наставника представи најчешће изазове онлајн наставе, који погађају све наставнике без обзира на предмет који предају. Посебан акценат у раду стављен је на изазове који су посебно отежавали наставу страних језика, с обзиром на то да су у питању језичке вежбе, а не теоријска предавања. На крају, у раду су предложена и одређена решења за превазилажење ових изазова. Рад је настао у оквиру пројекта Еразмус+ „Дигитална германистике“, у сарадњи са универзитетима у Словачкој, Словенији, Чешкој, Литванији и Летонији, а на којем су Универзитет у Београду заступале проф. др Оливера Дурбаба и асс. мсп Данијела Врањеш.

7. Vranješ, D. & Hedžić, L. 2023. Förderung der interkulturellen Kompetenz mit Zeitungen und Zeitschriften im DaF-Unterricht: Bosnisch, Serbisch, Deutsch. Methodisch-didaktische Überlegungen am Beispiel des Projekts „Sprachlos“? *Živi jezici*, 43(1).

<https://doi.org/10.18485/zivjez.2023.43.1.4>

Наведени рад настао је као производ радионица изведених у оквиру пројекта „Sprachlos“, намењених будућим наставницима немачког као страног језика (DaF) из Босне и Херцеговине, Србије и Немачке, током три месеца (април, мај, јун) 2022. године. Циљ овог рада је да на практичном примеру покаже како се интеркултурна комуникативна компетенција у настави страног језика може подстицати помоћу новина и часописа из Босне и Херцеговине, Србије и Немачке. У оквиру пројекта осмишљена је и реализована наставна јединица у којој мешовите студентске групе упоређују и анализирају новине и часописе на основу унапред дефинисаних критеријума. На крају радионице, учесници би требало да буду у стању да препознају сличности и

разлике у културолошким садржајима у новинама и часописима, да развију своју медијску писменост анализом различитих типова доступних новина и часописа, као и да идентификују главне врсте текстова који се у њима појављују. Као резултат групног рада, уочене су како заједничке карактеристике у погледу форме, садржаја, визуелног изгледа и циљне публике, тако и одређене разлике. На крају је уследила заједничка рефлексја о добијеним резултатима.

8. Vranješ, D. 2024. Impact of writing strategies on text quality: A case study. *Facta Universitatis*, 22(1).

Када је у питању поучавање страних језика, писање је често занемарена вештина. Ученици углавном не располажу неопходним стратегијама писања које би олакшале сам процес и побољшале укупни квалитет произведеног текста. Истраживање приказано у овом раду има за циљ да учини процес писања разумљивијим тако што ће приказати различите стратегије писања и њихов утицај на квалитет текста. Рад се фокусира на писање на немачком као страном језику. Резултати истраживања су показали да стратегија писања при којој се аутор фокусира на детаљније планирање пре почетка писања позитивно утиче на кохерентност и кохезију текста, те да мешовита стратегија даје боље резултате у односу на стратегију исправљача, у којој аутор уместо планирању време посвећује исправљању текста на крају процеса писања. С обзиром на то да се употребом одређених стратегија писања може постићи бољи квалитет текста, рад указује на то да је у настави неопходно посветити више пажње експлицитном поучавању стратегија писања.

9. Majkić, Z. & Vranješ, D. 2024: The Integration of Artificial Intelligence across Educational Levels: From Primary School to University. *Proceedings TIE 2024*.

<http://dx.doi.org/10.46793/TIE24.391M>

У последњих неколико година интеграција вештачке интелигенције (ВИ) у образовање показала је трансформативни потенцијал на различитим образовним нивоима, од основне школе до универзитета. Наведени рад истражује могућности примене ВИ у образовању, наглашавајући њену улогу у унапређењу наставног и образовног процеса, као и у персонализацији наставног садржаја. Циљ рада јесте да осветли примену различитих алата вештачке интелигенције у основном, средњем и високом образовању на основу практичних примера добијених акционим истраживањем. На нивоу основне школе, ВИ алати се користе за креирање занимљивих и прилагодљивих окружења за учење, како би се одговорило на различите потребе ученика и њихов индивидуални темпо учења. У средњем образовању, ВИ омогућава развој критичког размишљања и вештине решавања проблема путем интерактивне и персонализоване платформе за учење. На универзитетском нивоу, ВИ унапређује истраживачке методологије, пружајући напредне алате за

анализу података и подржавајући развој иновативних система за управљање учењем. Поред тога, у раду се истичу изазови и етичка питања повезана са интеграцијом ВИ у образовање, као што су заштита података, алгоритамска пристрасност и поготову потреба за обуком наставника у области вештачке интелигенције. На крају, рад пружа преглед предности и ограничења ВИ у образовању, нудећи увид у будуће трендове и импликације за образовне актере.

10. Врањеш, Д. & Коцевска, Д. 2024: *Примена ИКТ и алата вештачке интелигенције у настави*: Приручник. Нови Сад: Тренинг центар „КОЦЕВСКИ“.

С обзиром на то да се алати вештачке интелигенције све брже развијају и да их ученици све чешће користе, и то како за помоћ у учењу тако и за недозвољене радње у настави попут преписивања на тестовима (као и приликом израде домаћих задатака код којих се захтева самосталност и лично ангажовање), потребно је прилагодити образовни процес новим захтевима и изазовима. Због тога је неопходно да се наставници упуте у то на који начин функционише генеративна вештачка интелигенција и како она може утицати на наставни процес. Овај приручник настао је као производ вишемесечног истраживања ауторки, као и дугогодишње примене дигиталних алата у настави. У приручнику су представљени неки дигитални алати који се могу употребити за различите активности у настави, појашњени су појмови вештачке интелигенције и генеративне вештачке интелигенције и дате су сугестије за интегрисање вештачке интелигенције у наставни процес, и то тако да га унапреди, а не да га учини мање ефикасним или на било који начин угрози. Указано је и на потенцијалне опасности вештачке интелигенције по образовни процес и дати су предлози за превазилажење ових могућих ризика. Поред тога, у приручнику су дати и примери награђиваних часова на којима су коришћени дигитални алати.

Осим научних активности, стручних усавршавања и објављених радова, Комисија позитивно вреднује и педагошки ангажман Данијеле Врањеш у раду са студентима Филолошког факултета Универзитета у Београду. У досадашњем раду коректно је испуњавала лекторске и асистентске захтеве, обогаћујући своје наставне методе новим и инвентивним приступима у дигиталном и виртуелном окружењу.

На основу наведеног, Комисија закључује да Данијела Врањеш испуњава све законске и конкурсне услове и предлаже Изборном већу Филолошког факултета да је изабере у звање асистента за ужу научну област Германистика, предмет Дидактика и методика наставе немачког језика.

КОМИСИЈА:

др Оливера Дурбаба, редовни професор Филолошког факултета
Универзитета у Београду

др Јелена Костић Томовић, редовни професор Филолошког
факултета Универзитета у Београду

др Катарина Кржељ, ванредни професор Филозофског факултета
Универзитета у Београду